

İSPANYA ÜLKE RAPORU

DEVREK TİCARET VE SANAYİ ODASI 2022

* Bu Rapor T.C. TİCARET BAKANLIĞI (<https://ticaret.gov.tr/>)
Sayfasındaki veriler derlenerek bilgi amaçlı hazırlanmıştır.

İÇİNDEKİLER

1. GENEL BİLGİLER	2
2. GENEL EKONOMİK DURUM	6
3. DIŞ TİCARET.....	7
4. DOĞRUDAN YABANCI YATIRIMLAR	10
5. TÜRKİYE ile TİCARET	12
EKLER:	14

1. GENEL BİLGİLER

Başlıca Sosyal Göstergeler

Başlıca Sosyal Göstergeler Resmi Adı	İspanya Krallığı (Reino de España)
Nüfus	47,6 milyon (IMF-Ekim 2022 tahmini)
Dil	İspanyolca (resmi dil), Katalanca, Baskça, Galisyaca. Özerk yönetimlerde yerel dil, ikinci resmi dil olarak kabul edilebilmektedir.
Yüzölçümü	504.782 km ²
Başkent	Madrid
Başlıca Şehirleri	Barcelona, Valencia, Sevilla, Zaragoza, Malaga
Yönetim Şekli	Parlamentar demokrasiye dayalı monarşi
Devlet Başkanı	Kral VI. Felipe
Para Birimi	Avro (€)

Üyesi Olduğu Başlıca Uluslararası Kuruluşlar: AB, BM ve bağlı kuruluşları, NATO, Avrupa Konseyi, OECD, AGİT, Akdeniz için Birlik (AiB), İber-Amerika Devletleri Örgütü (OEI)

Coğrafi Konum

Yüzölçümü 504.782 km² olan İspanya, Avrupa Birliği'nin ve Batı Avrupa'nın Fransa'dan sonra en büyük ikinci ülkesi olarak Avrupa kıtasının güneybatısında bulunan İber Yarımadası'nda yer almaktadır. Bu yarımadanın dışında Akdeniz'deki Balear Adaları, Afrika'nın kuzeyindeki Ceuta ve Melilla şehirleri ve Atlantik Okyanusu'ndaki Kanarya Adaları da İspanya ulusal sınırları içindedir. İspanya batıda yine İber Yarımadası'nda bulunan Portekiz, kuzeyde Fransa ve güneyde Birleşik Krallık'a bağlı Cebelitarık ile komşudur. Ülkenin başlıca şehirleri, başkent Madrid, Barcelona, Valensiya, Sevilla, Zaragoza ve Malaga'dır. Ülke topraklarının % 59,54'ü doğal alan, % 36,47'si tarımsal alanlardan oluşmaktadır.

Batı Avrupa'nın neredeyse en geniş topraklarına ve en az nüfus yoğunluğuna sahip ülkesi olan İspanya'da iklim ve coğrafya oldukça değişken bir yapı sergilemektedir. Deniz seviyesinden 610 metre yüksekte olan Meseta Platosu, gerek çorak toprakları gerekse kötü iklim koşullarından dolayı Avrupa'nın en verimsiz alanlarından biridir. Bununla beraber, başkent Madrid ekonomik olmaktan çok politik nedenlerle bu platonun merkezine kurulmuştur. Ülke nüfusu ve ekonomik faaliyetler çoğunlukla ülkenin sahil bölgelerinde ve ülkeyi kesen iki önemli nehrin etrafındaki vadilerde yoğunlaşmıştır. Bu nehirler kuzeyde Ebro ve güneyde Guadalquivir nehirleridir. Ebro nehri, Akdeniz'e dökülürken, denizciliğe elverişli tek nehir olan Guadalquivir, Sevilla şehrinde geçer.

Avrupa'da İsviçre'den sonra ikinci en dağlık ülke olan İspanya'da, plato ve yüksek ovaları çevreleyen dağların batı kesimleri hariç, yarımadanın beşte ikisinden fazlasını sıradağlar kuşatır. Ülkenin kuzeybatı bölgesinde Kuzey Atlantik etkisiyle yağışlar bol ve iklim ılımandır. Akdeniz sahillerinde ise kışlar ılık ve yağışsız, yazlar sıcak geçer. Kuzey doğu sahillerinde yaz yağışları yeterli düzeydeyken güney doğu sahillerinde yağışların yetersizliği özellikle meyve üretiminin yoğun olduğu bu bölgede sulama sistemlerine başvurulmasını gerektirmektedir. Guadalquivir nehrinin geniş tarım alanları sağladığı güney İspanya'da da yağışların az olmasından dolayı sık sık kuraklıklar yaşanmaktadır. Ülkenin iç kısımlarında ve 1.200 metreyi aşan dağlık kesimlerde kara iklimi yaşanır. Diğer taraftan, Kanarya Adaları'nda tropikal bir iklim hâkimdir.

SIYASİ VE İDARİ YAPI:

İspanya'nın yönetim şekli parlamenter demokrasiye dayalı monarşidir. Devlet başkanı Kral Felipe VI.'dır. Önceki Kral I. Juan Carlos, Haziran 2014'te tahttan feragat ettiğini açıklamış ve yerine oğlu VI. Felipe geçmiştir. Kral'ın yetkileri büyük ölçüde semboliktir. Esas yetki Kral'ın atadığı Hükümete aittir. Ancak, Kral, yasama organını feshetme ve Anayasa'da belirtilen koşullarda halkoyuna başvurma yetkisine sahiptir. Yasama, Temsilciler Meclisi (Congreso de los Diputados) ve Senato (Senado) olmak üzere İki Kamaralı Ulusal Meclis (Cortes Generales)'ten oluşmaktadır. Yürütme Başbakan ve Bakanlar Kurulu tarafından gerçekleştirilmektedir. İki kamaralı İspanya Meclisi, 350 seçilmiş milletvekili (Kongre/alt kanat) ve 266 senatörden (Senato/üst kanat - 208'i doğrudan seçilmiş, 58'i bölgesel temsilci olarak atanmış) oluşur. Ülkede her dört yılda bir seçim yapılır. Başbakan Kongre tarafından seçilmektedir. General Franco'nun, 1975 yılındaki ölümüne kadar süren diktatörlüğünün ardından İspanya'nın ilk demokratik seçimleri Haziran 1977'de gerçekleştirilmiştir. 26 Mayıs 2019 tarihinde Avrupa Parlamentosu seçimleri ile özerk yönetimler ve belediye seçimleri eş zamanlı olarak gerçekleşmiştir. Ülkede en son genel seçimler 10 Kasım 2019 tarihinde gerçekleştirilmiştir. Seçimler neticesinde, Pedro Sanchez başbakanlığında bir koalisyon hükümeti kurulmuştur. Bir sonraki genel seçimler 2023 yılında gerçekleştirilecektir. Ülke; kentler, eyaletler ve özerk bölgelere ayrılmıştır. İspanya'da idari açıdan 17 özerk bölge (Endülüs, Aragon, Asturya, Kastilya-La Mancha, Valensiya, Extremadura, Galiçya, Rioja, Madrid, Murcia, Navarra, Balear Adaları, Bask Ülkesi, Kanarya Adaları, Kantabriya, Kastilya ve Leon ve Katalunya) ile Kuzey Afrika kıyısında 2 özerk şehir (Ceuta ve Melilla) bulunmaktadır. Yedi özerk bölgenin her biri (Asturias, Balearic Adaları, Cantabria, La Rioja, Madrid, Murcia, ve Navarre) aynı zamanda bir ildir. Her özerk bölge kendi yasalarını uygular. Devlet bunları tanımının yanı sıra kendi yasal düzenlemesinin bir parçası olarak korumaktadır.

NÜFUS VE İSTİHDAM:

IMF verilerine göre 2022 yılında 47,6 milyon kişi ile dünyada 30. sırada yer alan İspanya nüfusunun 2027 yılında 48,47 milyon kişi olacağı tahmin edilmektedir. İspanya Ulusal İstatistik Ofisi (INE-<https://ine.es/en>) verilerine göre ülke nüfusu 1 Ocak 2022 itibarı ile tahmini olarak 47.432.805'tir. 2021 yılında ülkede doğal nüfus artışı -113.023 (336.247 doğum, 449.270 ölüm) iken, göç dengesi ise 148.677 kişidir. (530.401 gelen göç, 381.724 giden göç) Yabancı nüfus 5.417.883'tür. Ülkeye yönelik göçler İspanya'nın nüfus profilini hızla değiştirmektedir. 1 Ocak 2022 tarihi itibarı ile ülkede en fazla nüfusu bulunan başlıca ülkeler sırası ile Fas, Romanya, Birleşik Krallık, Kolombiya, İtalya, Venezuela, Çin, Almanya, Fransa ve Honduras'tır. Nüfusun % 60,8'i 20-64 yaş aralığında olup, yarıdan fazlası erkektir. Beklenen yaşam süresi 2021 yılında ortalama 83,33'tür.

Nüfus ülke içinde eşit olmayan bir şekilde dağılır, büyük şehirlerde ve kıyı şeridinde yoğunlaşmıştır. Nüfusun % 80'i kentsel alanlarda yaşamaktadır. Başlıca kentler başkent Madrid, Barselona ve Valensiya'dır. En kalabalık bölge 8,5 milyon nüfus ile Endülüs bölgesidir. Endülüs bölgesini, 7,68 milyon nüfus ile Katalunya bölgesi, 6,77 milyon nüfus ile Madrid bölgesi, 5 milyon nüfus ile Valensiya bölgesi takip etmektedir. İspanya, Batı Avrupa'nın en geniş arazili ve en düşük nüfus yoğunluğuna sahip ülkelerinden biridir. Nüfusun dağılımı, ülkedeki ekonomik ve siyasi dengeleri belirlemede önemli rol oynamaktadır. 6-16 yaşları arasındaki çocuklar için eğitim zorunludur. Üniversite öğrencilerinin sayısı ise sürekli artış göstermektedir. Ülkede toplam 73 üniversite bulunmakta olup, bunların 23 tanesi özeldir. Öğrencilerin % 90'ı devlet üniversitelerine devam etmektedir. Ülke nüfusunun % 75,2'si Katolik'tir.

Ülke genelindeki resmi dil İspanyolca (Kastilyano)'dır. Ancak Katalanca, Baskça ve Galiçyaca da özerk bölgelerde (Katalunya, Bask Bölgesi, Galiçya, Valensiya, Navarra ve Balear Adaları) resmi dil olarak kullanılmaktadır. Bununla birlikte Valensiya Bölgesi'nde Katalanca'nın bir bask lehçesi olan Valensiyaca

konusulmaktadır. İspanya’da yapısal olarak yüksek işsizlik söz konusudur. 2008-2013 ekonomik krizi nedeni ile ülkedeki işsizlik 2013 yılında % 27'lere kadar yükselmiştir. Ancak, INE verilerine göre 2022 yılının ikinci çeyreği itibarı ile ülkede işsizlik oranı %12,48'e gerilemiştir. Ülkede genç işsizliği yüksek düzeydedir. INE verilerine göre 2022 yılının ikinci çeyreği itibarı ile 25 yaş altı işsizlik oranı %28,52'dir. 25-54 yaş aralığında işsizlik %11,15, 55 yaş üzeri nüfusta işsizlik %11,70'tir. Ülkede toplam işsiz sayısı 2.919.400'dür.

IMF'ye göre ülkedeki işsiz sayısının toplam işgücüne oranının 2022 yılında %13,4 olacağı ve İspanya'nın işsizliğin yüksek olduğu ülkeler arasında 9. sırayı alacağı tahmin edilmektedir. Çalışan nüfus 2022 yılı ikinci çeyreği itibarı ile 20.468.000'dir. Son 12 ayda çalışan nüfus 878.000 kişi artmıştır. 2022 yılı ilk çeyreği itibarı ile çalışan nüfusun %3,9'u tarım, %12,2'si sanayi, %6,5'i inşaat, %0,1'i madencilik, %77,3'ü hizmet sektöründe istihdam edilmektedir.

DOĞAL KAYNAKLAR:

İklim ve fiziksel özellikleri Akdeniz kıyılarında ve adalarda dinamik bir turizm sektörüne katkıda bulunmaktadır. Ülke topraklarının yaklaşık %10'u verimli, %45'i orta verimlilikte, %35'i düşük verimlilikte ve verimsiz, %10'u kayalıktır. Yağışların az ve düzensiz olduğu Akdeniz kıyılarında kullanılan yoğun tarım tekniklerinin de etkisi ile toprak erozyonu ülkenin en önemli çevre sorunlarından biri haline gelmiştir. Ülke topraklarının %30'u ekilebilir alan, % 8'i daimi ekilen alan, %13'ü çayır ve mera ve %33'ü de ormanlarla kaplıdır. İspanya önemli petrol ve gaz kaynaklarına sahip olmamakla birlikte Batı Avrupa'nın mineral doğal kaynaklar açısından en zengin ülkesi konumundadır. Demir-dışı ve kıymetli metal üretiminde Avrupa'nın en önemli üreticisidir. 100'e yakın mineral ve maden rezervinin bulunduğu İspanya bunlardan 18'inde önemli miktarda üretim yapmaktadır. Bu metal ve mineraller; bakır, altın, demir, kurşun, çinko, alüminyum, magnezyum, civa, potasyum, flor, bentonit, kükürt, deniz ve kaya tuzu, kalay, kireçtaşı, tungsten ve kuvarstur. Ülkenin kömür madenleri ve demir cevheri yatakları kuzeyde (Asturya, Kantabriya ve Bask), önemli civa rezervleri güneybatıda Almaden yakınlarında ve bakır ve kurşun yatakları da Endülüs'te bulunmaktadır. Asturya'daki altın madeni Avrupa'daki en büyük altın madenlerinden biridir. İspanya aynı zamanda granit ve mermerde dünyanın önde gelen üretici ve ihracatçılarından biridir. İspanya, petrol ve doğal gaz ihtiyacının %99'u ve kömür ihtiyacının %70'i için ithalata bağımlı bir ülkedir. İspanya, yenilenebilir enerji alanında dünyanın da önde gelen ülkelerinden biridir. 2030 için Ulusal Enerji ve İklim Planı üzerinde çalışmaktadır. Bu plan çerçevesinde, 2030 yılı itibarı ile ülkenin yenilenebilir enerji kaynaklarının İspanya'nın toplam enerji üretimindeki payının %42'ye çıkarılması hedeflenmektedir. AB genelinde söz konusu hedef yalnızca %10'dur. Ana hedef, bu payın 2050 yılında %100 olmasıdır. Ayrıca ülke, sera gazı emisyonunun 1990 yılı seviyelerine göre %20-21 oranında azaltılmasını hedeflemektedir. Tüm bu hedeflerin gerçekleştirilmesi ile birlikte ülkenin enerji verimliliği 2030 yılına kadar %39,6 artmış olacaktır.

Doğal kaynaklar "Regalia İlkesi" düzenlemesi çerçevesinde devletindir. 21 Temmuz 1973 tarihli Madencilik kanunu ve 7 Kasım 1998 tarihli "Hidrokarbon Kanunu" mineral endüstrisini düzenlemektedir. Sanayi Ticaret ve Turizm Bakanlığı bünyesinde bulunan Enerji Politikası ve Madencilik Genel Müdürlüğü söz konusu kanunları uygulamaktadır. İspanya Madencilik ve Jeoloji Enstitüsü başlıca madencilik kuruluşlarındandır. 2002 ve 2004 yıllarında sektördeki devlet ve özel sektör monopollerinin aşamalı olarak kaldırılması ve liberalleşme yönünde önemli düzenlemeler yapılmıştır.

2. GENEL EKONOMİK DURUM

Temel Ekonomik Göstergeler

	2020	2021	2022*	2023*	2024*	2025*	2026*	2027*
GSYİH (Cari Fiyatlar milyar \$)	1.280	1.426	1.390	1.421	1.509	1.593	1.669	1.738
GSYİH Büyüme (Sabit Fiyatlar - %)	-10,8	5,1	4,3	1,2	2,6	2,7	2,1	1,7
Kişi Başına Düşen Milli Gelir (Cari Fiyatlar- \$)	27.039	30.090	29.198	29.729	31.447	33.081	34.534	35.869
Tüketici Fiyat Enflasyonu (ort, %)	-0,3	3,1	8,8	4,9	3,5	2,3	1,9	1,7
Cari İşlemler Dengesinin GSYİH'ya Oranı (%)	0,8	0,9	-0,2	-0,2	-0,1	0,6	1,2	1,5
İşsizliğin Toplam İşgücüne Oranı (%)	15,5	14,8	12,7	12,3	12,1	12	12	12
Nüfus (milyon)	47,36	47,4	47,6	47,8	47,98	48,15	48,32	48,47

Kaynak: IMF-Ekim 2022 *: Tahmin

İspanya, yüksek gelirli ve gelişmiş ülke kategorisinde bir ülkedir. Ülke, avro bölgesinde Almanya, Fransa ve İtalya'dan sonra dördüncü büyük ekonomidir.

IMF verilerine göre İspanya 2022 yılı itibarı ile tahmini olarak yaklaşık 1,39 trilyon dolarlık GSYİH'sı ve 47,6 milyonluk nüfusu ile 196 ülke arasında dünyanın 16. büyük ekonomisidir. İspanya, 2022 yılında cari fiyatlara göre 29.198 dolarlık kişi başına düşen milli gelir ile dünyada 40. sırada yer almaktadır. İspanyol ekonomisi 2008 yılının ikinci yarısında resesyona girmiş, 2013'ün üçüncü çeyreğinde resesyona sona ermiştir. 2011-2013 döneminde hükümet tarafından alınan bütçe açığının azaltılması, işgücü yasası, kamu hizmetleri ve finansal sektör reformuna yönelik önlemler sonrasında İspanya diğer Avrupa ülkelerine kıyasla çok daha rekabetçi hale gelmiştir. İhracatta ve turizm gelirlerinde rekor seviyelere ulaşılması ve yanı sıra canlanan iç tüketim İspanya ekonomisinin yeniden olumlu bir görünüme kavuşmasını sağlamıştır.

Covid-19 pandemisinin ülke ekonomisi üzerinde çok olumsuz etkileri olmuştur. IMF'ye göre ülke GSYİH'sı 2020 yılında yaklaşık %11 daralmıştır. Ülke, 2020 yılında Avrupa'daki en kötü resesyona yaşamıştır. 2021 yılında yeniden toparlanma etkisi ile GSYİH %5,1 oranında büyümüştür. 2022 yılında ekonomik büyümenin artan turizm faaliyetleri, mali yardımlar ve AB kurtarma fonlarının ekonomik faaliyetleri canlandırması sayesinde %4,3 olması beklenmektedir. Ukrayna savaşının küresel petrol ve gaz fiyatlarını yükseltmesi nedeniyle harcanabilir gelir olumsuz etkilenecek, bu da ekonomik büyümeyi sınırlandıracaktır. Özel tüketimin GSYİH'daki payının %56 olması nedeniyle harcanabilir gelirdeki değişiklikler önem taşımaktadır. Ülke ekonomisinin 2019 yılı öncesi büyüklüğüne 2025 yılında ulaşması beklenmektedir.

İspanya'nın Rusya'dan doğal gaz ithalatına bağımlılığı düşük düzeydedir. Ülkenin kayda değer bir yeniden gazlaştırma kapasitesi de bulunmaktadır. Buna rağmen yükselen enerji fiyatları halihazırda AB ortalamasının üzerinde olan enflasyona olumsuz yansımaktadır. 2022 yılında %8,8 olan tüketici fiyatlarına göre yıllık ortalama enflasyon oranının 2023 yılında %4,9 olacağı tahmin edilmektedir. 2022 yılında yüksek küresel enerji fiyatları ve küresel arz zincirlerindeki bozulma (ham madde sıkıntısı, yüksek taşımacılık maliyetleri, uzun süren teslimat süreçleri) nedenleri ile enflasyon artış eğilimi göstermektedir. Rusya-Ukrayna savaşı ile birlikte bu eğilimin devam edeceği öngörülmektedir.

Diğer Batı Avrupa ülkeleri gibi İspanya ekonomisi de 2. Dünya Savaşı'nın ardından bir dönüşüm sürecine girmiş, bu süreçte tarım sektörünün önemi azalırken hizmet sektörünün önemi giderek artmış ve bu sektör ekonominin hakim sektörü haline gelmiştir. Perakendecilik, turizm, bankacılık ve telekomünikasyon sektörleri ekonomik faaliyetin en önemli unsurlarındandır. Turizm geleneksel olarak ülkenin en önemli sektörlerinden biridir. Turizmin GSYİH ve istihdama katkısı %15'tir.

Covid-19 salgını öncesinde ülke, 2019 yılında 83,5 milyon yabancı ziyaretçi tarafından ziyaret edilmiştir. İspanya, turizmden elde edilen gelir bakımından dünyada ABD'den sonra ikinci sıradadır. Küresel Covid-19 salgını turizmi çok olumsuz etkilemiş, ziyaretçi sayısı 2020 yılında 18,93 milyona gerilemiştir. Aşılama sonrası başlayan açılma ile beraber ziyaretçi sayısı artmaya başlamıştır. 2021 yılında ülkeye gelen ziyaretçi sayısı 31,18 milyondur. 2022 yılı Ocak-Ağustos dönemi itibarı ile ülkeye gelen ziyaretçi sayısı ise 48,1 milyondur. GSYİH'nin yaklaşık %22lik kısmını oluşturan sanayi sektörü ekonomideki önemini korumaktadır. Katalunya, Madrid, Endülüs, Valensiya en çok sanayileşmiş bölgelerdir. Otomotiv sektörü lokomotif sektördür. Avrupa'daki ikinci büyük, dünyadaki 9. büyük otomotiv üreticisidir. GSYİH'nin yaklaşık %10'unu, ihracatın yaklaşık %18'ini otomotiv sektörü oluşturmaktadır.

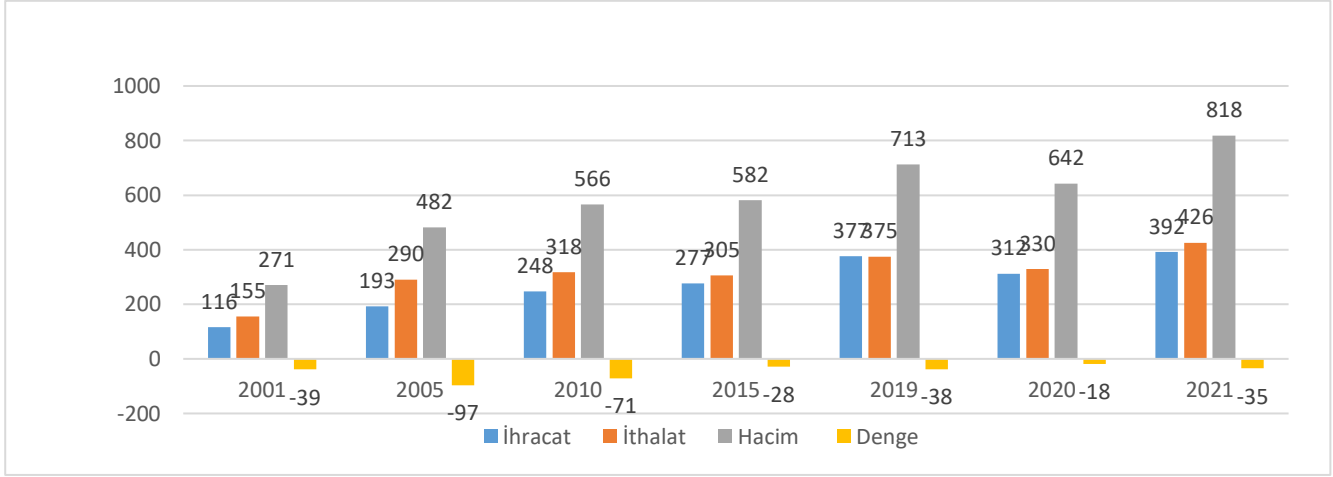
Covid-19 nedeniyle oluşan pazar daralmasından en fazla etkilenen sektör otomotivdir. Bu nedenle, ülke ekonomisi Covid-19 pandemisinden çok etkilenmiştir. Havacılık sanayi diğer bir önemli sektördür. Dünyadaki ticari hava taşıtlarının yarısı İspanyol teknolojisi kullanılmaktadır. Boeing'in Ar-Ge merkezi İspanya'dadır. Havacılık sanayi, GSYİH'nin %1,5'ini oluşturmaktadır. İspanya, yenilenebilir enerjide dünyada ilk sıradadır. Sektör, gelecekte teşviklerle daha da ilerleyecektir. Rüzgar enerjisinde de ileridir. ABD'de yatırımları bulunmaktadır. Toplam enerji ihtiyacının %42'sinin yenilenebilir enerjiden karşılanması 2030 yılı hedefidir. Kimya sanayi, GSYİH'nin %5,4'ünü karşılamaktadır. Plastik, eczacılık ürünleri, temizlik malzemeleri ve boyalar önde gelmektedir.

Tarım ve gıda işleme de önemli bir sektördür. Dünyanın en büyük zeytin ve zeytinyağı üreticisidir. Dünyanın üçüncü büyük meyve-sebze üreticisidir. Katalunya bölgesi gıda işleme alanında önde gelmektedir. Tarım ve gıda sanayi GSYİH'nin %2,7'sini oluşturmaktadır. Ülkenin ihracatının yaklaşık %20'sini tarım ve gıda sanayi ürünleri oluşturmaktadır. Ülke, üretimde Avrupa'da dördüncü, dünyada yedinci sıradadır. Eurostat verilerine göre İspanya organik tarımda kullanılan arazi büyüklüğü bakımından 2,44 milyon hektar ile Avrupa'da Fransa'nın ardından ikinci sırada gelmekte olup, dünyada ise altıncı sıradadır. Endülüs, Kastilya La Mancha ve Katalunya ülkenin en fazla organik çiftlik bulunan bölgeleridir.

Müteahhitlik hizmetleri de çok önemli bir sektördür. Altyapı sektöründe dünyada birinci sıradadır. Türkiye ile İspanya inşaat alanında birbirine rakip ülkelerdir. Ancak bu rekabet dünyanın farklı bölgelerindedir. İspanya Latin Amerika bölgesinde rekabet üstünlüğüne sahiptir. Bu nedenle bölgesel işbirliği imkanları mümkündür. İspanya'nın konumu gereği lojistik de önde gelen sektörlerden birisidir. Avrupa, Kuzey Afrika ve Latin Amerika pazarına erişim imkanı sağlamaktadır. Ülkede 46 liman vardır. En önemli konteyner limanları Valencia, Algeciras ve Barselona'dır. İspanya, hızlı tren taşımacılığında ön sıralardadır. Akdeniz koridoru önümüzdeki yıllarda tamamlanması gereken önemli bir proje olup, kuzey Afrika'ya açılım açısından önemlidir. Sektör, GSYİH'nin %7,9'unu karşılamaktadır. Bu rakam, sanayi, ticaret ve hizmet sektörlerinde faaliyet gösteren şirketlerin yürüttüğü lojistik nitelikteki faaliyetler de eklendiğinde %10'a kadar yükselmektedir. BM insani gelişmişlik endeksine göre dünyada 191 ülke arasında İspanya 27. sıradadır. Ekonomik serbestlik endeksine göre İspanya, dünyada 177 ülke arasında 41. sıradadır. Küresel rekabetçilik açısından dünyadaki 141 ülke arasında İspanya 23. sıradadır. İş yapma kolaylığı açısından İspanya, dünyada 190 ülke arasında 31. sıradadır.

3. DIŞ TİCARET

Genel Durum

Kaynak: Trademap-İspanya verileri

2021 yılında ülkenin ihracatı 392 milyar dolar (önceki yıla kıyasla %25,5 artış), ithalatı 426 milyar dolar (önceki yıla kıyasla %29,2 artış) olmuştur. Dış ticaretinde 2021 yılında 35 milyar dolarlık açık bulunmaktadır. 2021 yılında İspanya, dünya ihracatında %1,8 pay ile 19. dünya ithalatında ise % 1,9 pay ile 15. sırada gelmektedir.

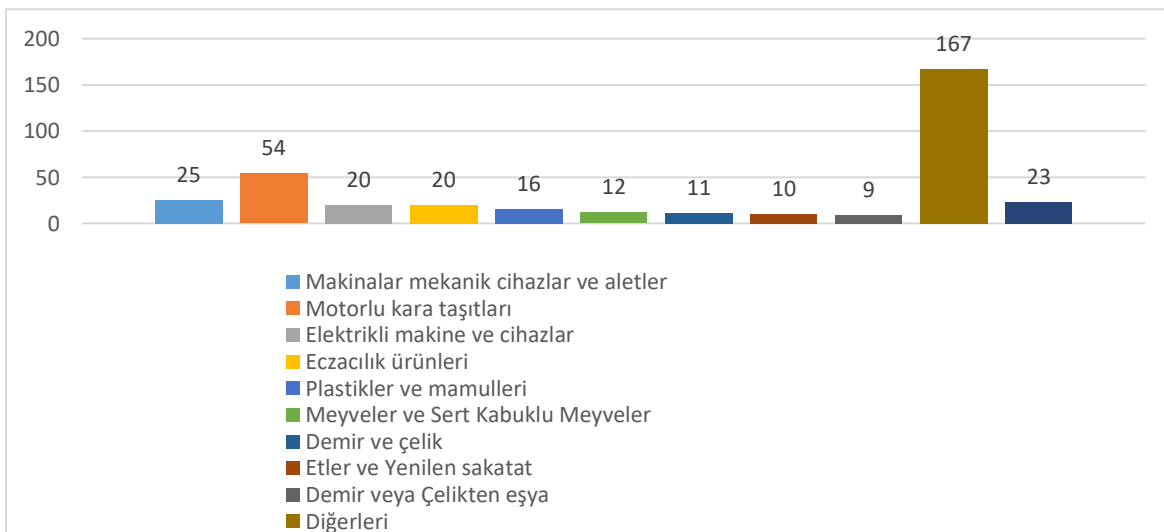
Ülkenin dünyaya ihracatında en önemli ürün grupları sırasıyla motorlu kara taşıtları, makinalar, mekanik cihazlar ve aletler, mineral yakıtlar, yağlar, eczacılık ürünleri, elektrikli makine ve cihazlar, plastikler ve mamulleri, meyveler ve sert kabuklu meyveler, demir ve çelik, etler ve yenilen sakatat, demir veya çelikten eşyadır.

Ülkenin dünyadan ithalatında en önemli ürün grupları sırasıyla mineral yakıtlar, yağlar, motorlu kara taşıtları, makinalar, mekanik cihazlar ve aletler, elektrikli makina ve cihazlar, eczacılık ürünleri, plastikler ve mamulleri, organik kimyasallar, demir ve çelik, optik, fotoğraf, ölçü, tıbbi alet ve cihazlar, örülmemiş giyim eşyası ve aksesuarıdır.

Başlıca Ürünler İtibarı ile Dış Ticaret

İhracat

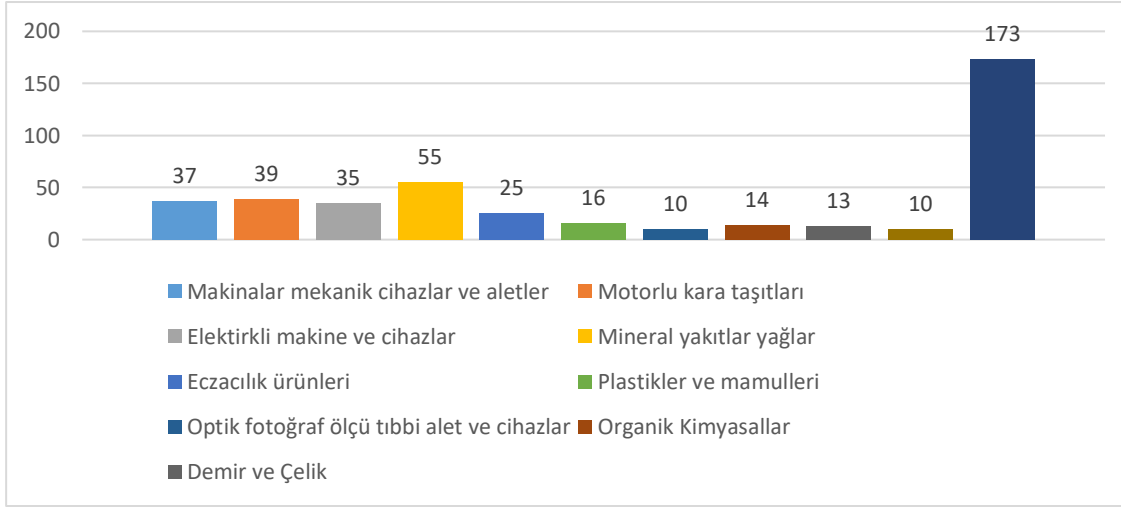
İspanya'nın İhracatında Başlıca Ürün Grupları-2021 (milyar dolar)

Kaynak: Trademap-İspanya verileri

İthalat

İspanya'nın İthalatında Başlıca Ürün Grupları-2021 (milyar dolar)

Kaynak: Trademap-İspanya verileri

Başlıca Ülkeler İtibarı ile Dış Ticaret İhracat

İspanya'nın Ülkelere Göre İhracatı-2021 (milyar dolar, % pay)

Ülke	2019	2020	2021	Pay (% 2021)	Değişim (%, 2020-2021)
TOPLAM İHRACAT (Diğerleriyle)	337 215 114	312 080 513	391 558 519	100,0	25,5
1. Fransa	49 139 103	48 195 273	59 692 970	15,2	23,9
2. Almanya	34 767 305	33 805 203	38 320 461	9,8	13,4
3. İtalya	26 009 597	23 430 464	31 450 763	8	34,2
4. Portekiz	24 523 329	22 626 713	29 415 993	7,5	30
5. İngiltere	22 016 846	18 748 465	21 704 474	5,5	15,8
6. ABD	15 383 387	13 956 276	17 468 710	4,5	25,2
7. Belçika	9 282 707	8 296 807	17 037 978	4,4	105,4
8. Hollanda	11 004 432	10 378 425	13 530 263	3,5	30,4
9. Fas	9 534 025	8 439 404	11 235 684	2,9	33,1
10. Çin	7 613 577	9 339 784	10 243 474	2,6	9,7
11. Polonya	6 920 098	6 845 244	8 965 692	2,3	31
12. İsviçre	5 637 140	5 846 766	6 794 129	1,7	16,2
13. Türkiye	4 999 308	4 871 481	6 493 877	1,7	33,3
14. Meksika	4 809 152	3 676 791	4 871 067	1,2	32,5
15. Çekya	2 834 565	2 762 200	3 486 226	0,9	26,2

Kaynak: Trademap (İspanya verileri)

İspanya'nın Ülkelere Göre İthalatı (bin dolar)

Sıra	Ülke	2019	2020	2021	Pay (%, 2021)	Değişim (%, 2020-2021)
TOPLAM İTHALAT (Diğerleriyle)		375 485 170	329 738 801	426 059 817	100,0	29,2
1.	Almanya	44 701 713	39 010 101	45 267 772	10,6	16
2.	Çin	32 639 038	33 510 178	41 200 348	9,7	22,9
3.	Fransa	37 407 363	32 583 825	40 391 225	9,5	24
4.	İtalya	23 031 110	20 344 913	26 763 621	6,3	31,5
5.	ABD	17 396 648	16 052 697	20 212 989	4,7	25,9
6.	Hollanda	15 613 981	14 421 166	19 757 396	4,6	37
7.	Portekiz	12 789 172	12 276 196	16 084 645	3,8	31
8.	Belçika	8 324 184	7 901 801	10 996 166	2,6	39,2
9.	İngiltere	13 219 522	10 699 497	10 207 783	2,4	-4,6
10.	İsviçre	4 119 990	4 393 878	10 139 772	2,4	130,8
11.	Türkiye	8 497 881	7 213 386	9 847 209	2,3	36,5
12.	Fas	7 779 618	7 269 547	8 635 052	2	18,8
13.	Polonya	6 372 398	6 407 315	7 603 818	1,8	18,7
14.	Rusya	3 853 396	2 938 055	7 136 221	1,7	142,9
15.	Nijerya	6 335 652	4 440 910	6 692 708	1,6	50,7

Kaynak: Trademap (İspanya verileri)

Türkiye'nin İspanya'ya İhracatında Başlıca Ürünler (bin dolar)

Sıra	GTİP	ÜRÜNLER	2019	2020	2021	Pay (%, 2021)	Değişim (% 2020-2021)
TOPLAM İHRACAT (Diğerleriyle)			8 141 147	6 684 540	9 627 056	100,0	44,0
1.	6204	Kadınlar ve kız çocuk için takım elbise, takım, ceket, blazer, elbise, etek, pantolon etek, vb.(yüzme kıyafetleri hariç)	767 026	641 432	920 940	9,6	43,6
2.	8703	Otomobiller	957 480	691 524	841 499	8,7	21,7
3.	7210	Demir veya alaşimsız çelikten yassı hadde mamulleri, genişlik ≥600 mm (kaplanmış)	169 566	232 002	693 175	7,2	198,8
4.	6110	Kazak, süveter,	272 254	320 149	401 253	4,2	25,3

		hırka, yelek vb. eşya (örme)					
5.	7208	Demir veya alaşimsız çelikten yassı hadde ürünleri (genişlik >= 600 mm)	310 492	157 022	331 347	3,4	111
6.	8708	Karayolu taşıtları için aksam ve parçalar	274 778	263 376	286 519	3	8,8
7.	6109	Tiştirler, fanilalar, atletler, kaşkorseler ve diğer iç giyim eşyası (örme)	293 527	223 936	285 912	3	27,7
8.	6104	Kadın ve kız çocuk için takım elbise, takım, ceket, blazer, etek, pantolon, tulum ve şort (örme)(yüzme kıyafeti hariç)	194 744	183 785	222 295	2,3	21
9.	6203	Erkekler ve erkek çocuk için takım elbise, takım, ceket, blazer, pantolon, tulum ve şort (yüzme kıyafeti hariç)	248 035	118 892	199 065	2,1	67,4
10.	6206	Kadınlar ve kız çocuklar için bluzlar, gömlekler ve gömlek-bluzlar	178 178	153 345	192 634	2	25,6
11.	7601	İşlenmemiş alüminyum	28 758	984	144 591	1,5	14594,2
12.	8704	Eşya taşımaya mahsus	155 640	125 741	127 367	1,3	1,3

		motorlu taşıtlar					
13.	2529	Feldispat, lösit, nefelin ve siyenit nefelin, florspat	72 575	74 041	125 350	1,3	69,3
14.	3907	Poliasetaller, diğer polieterler, epoksi reçineler, polikarbonatlar, alkit reçineler, polialiesterler, vb. (ilk şekilde)	34 432	30 175	114 288	1,2	278,8
15.	8701	Traktörler	100 444	99 329	112 944	1,2	13,7

Kaynak: Trademap (Türkiye verileri)

Türkiye'nin İspanya'dan İthalatında Başlıca Ürünler (bin dolar)

Sıra	GTİP	ÜRÜNLER	2019	2020	2021	Pay (% 2021)	Değişim (% 2020-2021)
TOPLAM İTHALAT (Diğerleriyle)			4 446 670	5 039 416	6 311 613	100,0	25,2
1.	8703	Otomobiller	425 962	1 076 100	1 129 422	17,9	5
2.	7901	İşlenmemiş çinko	188 710	170 694	327 175	5,2	91,7
3.	2902	Siklik hidrokarbonlar	140 631	112 098	271 194	4,3	141,9
4.	8708	Karayolu taşıtları için aksam ve parçalar	258 295	231 244	248 443	3,9	7,4
5.	3902	Propilen ve diğer olefinlerin polimerleri (ilk şekillerde)	135 543	150 090	182 130	2,9	21,3
6.	8704	Esya taşımaya mahsus motorlu taşıtlar	49 945	76 525	166 653	2,6	117,8
7.	7213	Demir veya alaşımsız çelikten filmaşın (sıcak haddelenmiş, kangal halinde)	71 038	76 022	94 720	1,5	24,6
8.	8408	Sıkıştırılmayla ateşlemeli içten	19 689	1 051	94 651	1,5	8905,8

		yanmalı pistonlu motorlar (dizel ve yarı dizel)					
9.	8407	Kıvılcım ile ateşlemeli içten yanmalı doğrusal veya döner pistonlu motorlar (patlamalı motor)	55 028	108 987	92 552	1,5	-15,1
10.	3901	Etilen polimerleri (ilk şekillerde)	82 515	72 759	90 920	1,4	25
11.	7219	Paslanmaz çelikten yassı hadde mamulleri (genişliği 600 mm. veya fazla olanlar)	70 339	85 722	85 431	1,4	-0,3
12.	3904	Vinil klorür veya diğer halojenlenmiş olefinlerin polimerleri (ilk şekillerde)	42 519	57 046	82 455	1,3	44,5
13.	7225	Diğer alaşımlı çelikten yassı hadde mamulleri (genişliği 600 mm. veya daha fazla)	47 893	47 384	82 022	1,3	73,1
14.	7216	Demir veya alaşımsız çelikten profiller	39 014	49 025	73 036	1,2	49
15.	8545	Elektrik işlerinde kullanılan kömür elektrotlar-fırçalar, lamba-pil kömürleri ve grafit veya diğer kömürden diğer eşya	61 555	62 582	71 878	1,1	14,9

Kaynak: Trademap (Türkiye verileri)

4. DOĞRUDAN YABANCI YATIRIMLAR

Doğrudan Yabancı Yatırımların Görünümü

İspanya’da yabancı yatırımlar, geçen 25 sene içerisinde İspanyol ekonomisinin modernleşmesinde büyük rol oynamıştır.

UNCTAD verilerine göre, İspanya’ya 2021 yılında 9,8 milyar dolar tutarında doğrudan yabancı yatırım girişi olmuştur. Ülkeye doğrudan yabancı yatırım girişleri 2020 yılına göre %72 oranında artış kaydetmiştir. 2021 yılı itibarı ile ülkeye gelen doğrudan yabancı yatırım stoku 820 milyar dolardır.

Diğer taraftan, İspanya’nın yurtdışında yaptığı yatırımların artmasına bağlı olarak son yıllarda ülkeden sermaye çıkışında ciddi bir artış görülmektedir. Bunun büyük kısmını, Latin Amerika ülkelerine yapılan yatırımlar oluşturmaktadır. İspanya’nın bu ülkelere yaptığı yatırımlar rekor bir düzeye ulaşmıştır. İspanyol yatırımlarının yöneldiği ikinci büyük hedef OECD ülkeleridir. Özellikle Birleşik Krallık ve ABD, İspanyol yatırımlarının yöneldiği en önemli ülkelerin başında gelmektedir. Ülkenin yurtdışı doğrudan yatırım stoku 2021 yılı itibarı ile 601 milyar dolar olmuştur.

Yabancı Yatırım Mevzuatı

İspanya’da yabancı yatırımlar üzerinde herhangi bir kontrol mekanizması bulunmamaktadır. İlgili yatırım, Bakanlar Kurulu’nun ön iznine tabi olan vergi cenneti ülkeler menşeli veya ulusal güvenlik faaliyetleri ile doğrudan ilişkili olan bir yatırım veyahut da AB üyesi olmayan ülkelerin diplomatik temsilcilikleri için gayrimenkul yatırımı olmadığı müddetçe yatırım bildirimi yatırımın gerçekleşmesinden sonra yapılmaktadır. Faydalı olabilecek web siteleri:

<http://www.cnmv.es> –The National Securities Market Commission (CNMV)

<https://comercio.gob.es/en-us/Paginas/Index.aspx> - Sanayi, Ticaret ve Turizm Bakanlığı

<https://www.bde.es/bde/en/> - İspanya Merkez Bankası

İspanya’daki Serbest Bölgeler (Özel Ekonomik Bölgeler)

İspanya’da hem ana kara üzerinde hem de adalarda bir çok serbest bölge faaliyet göstermektedir. En büyük serbest bölgeler Barselona, Cadiz, Kanarya Adaları ve Vigo’da bulunmaktadır. İspanyol gümrük mevzuatı firmaların kendi serbest ticaret alanları olmasına imkan tanımaktadır. Gümrük vergileri sadece üretilen veya bölgeye getirilen malların İspanya’ya tüketim amacıyla ithal edilmesi halinde geçerli olmaktadır. Bu bölgelerde faaliyet gösteren firmalar, İspanyol iş kanunlarına bağlıdır.

Şirket Birleşmeleri ve Marka Satın Almalar

Şirket birleşmeleri ve satın almalar hakkında detaylı bilgiye ulaşılacak kaynaklar aşağıda verilmektedir:

☞ <http://www.investinspain.org> (ICEX)

☞ https://www.ico.es/en/web/ico_en/home (Instituto de Crédito Oficial-ICO (Kamu finansman ajansı gibi faaliyet gösteren bir devlet bankası olup, özel statüsü bulunmaktadır.)

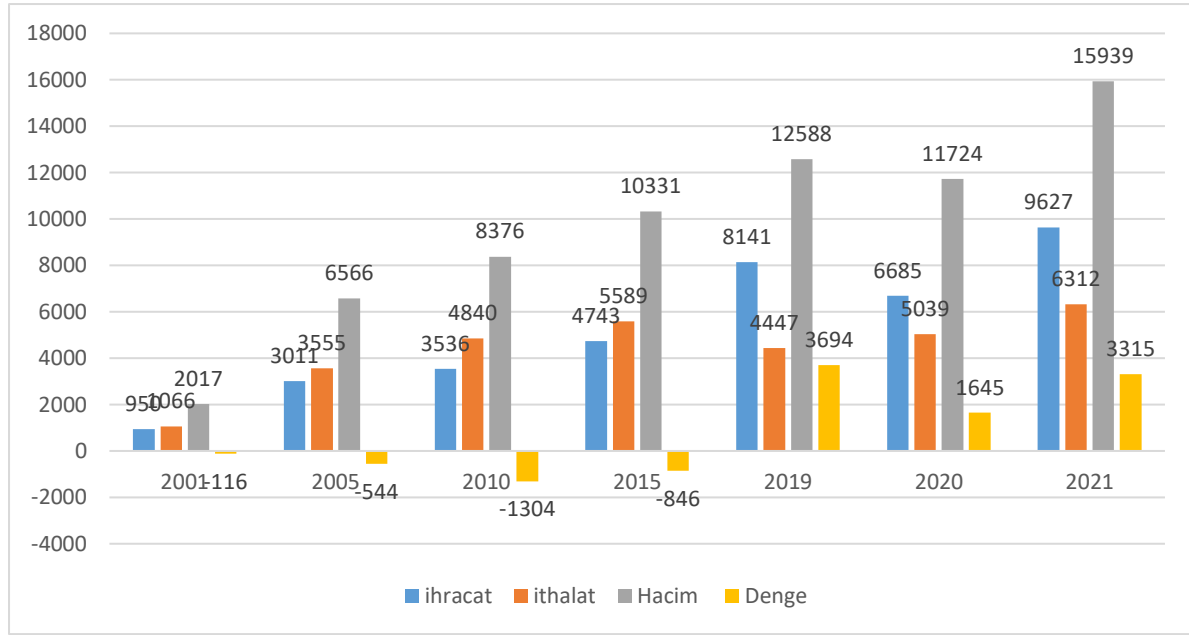
5. TÜRKİYE İLE TİCARET

Genel Durum

Türkiye’nin 1980’li yıllarda içine girdiği ekonomik liberalizasyon döneminde genel olarak gelişen dış ticarete paralel olarak Türkiye-İspanya ikili ticareti de artış göstermiş, 1996 yılında yürürlüğe giren Avrupa Birliği ile Gümrük Birliği anlaşmasıyla ikili ilişkiler daha da gelişmiştir. 1999 senesinde Türkiye’nin Avrupa Birliği’ne adaylığının onaylanması, Akdeniz’in zit köşesinde yerleşik bulunan bu iki ülkenin yakınlaşmasına yardımcı olmuştur.

Türkiye-İspanya Dış Ticareti

Türkiye'nin İspanya ile Ticareti (milyon dolar)

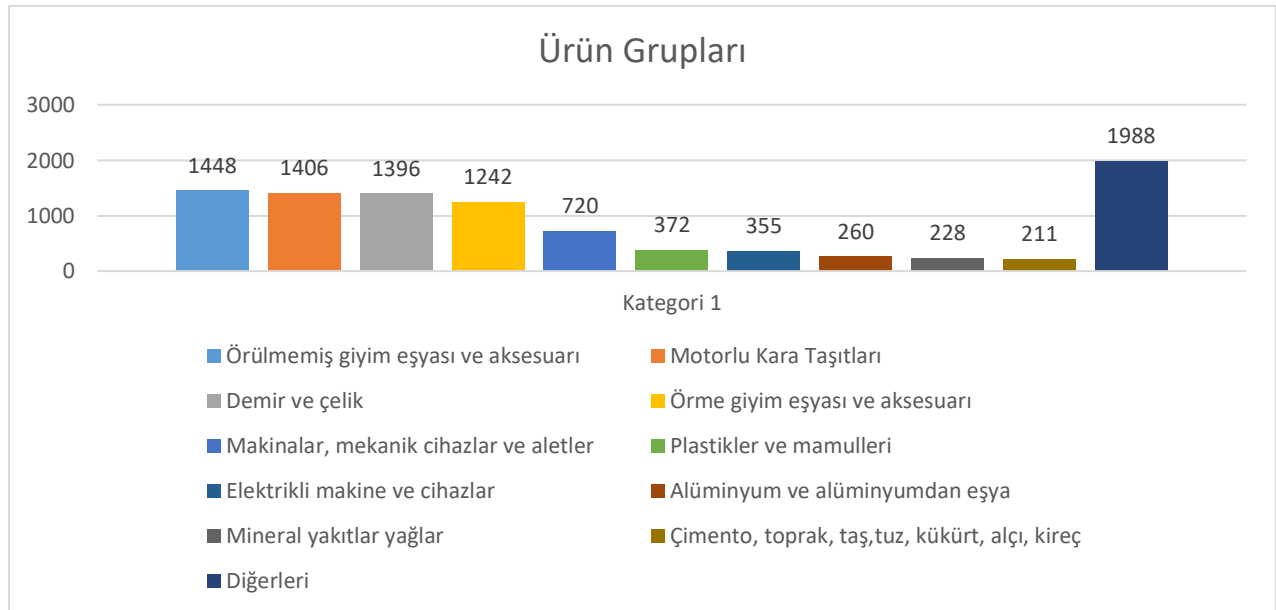

Kaynak: Trademap-Türkiye verileri

2021 yılında Türkiye'nin İspanya'ya ihracatı bir önceki yıla göre %44 artarak 9,6 milyar dolar olmuştur. 2021 yılında ülkenin toplam ihracatımızdaki payı %4,3 olup 6. sıradadır. 2021 yılında Türkiye'nin İspanya'dan ithalatı bir önceki yıla göre %25 artarak 6,3 milyar dolara ulaşmıştır. 2021 yılında ülkenin toplam ithalatımızdaki payı %2,33 olup 10. sıradadır. 2021 yılında İspanya ile ticarete Türkiye'nin 3 milyar dolar dış ticaret fazlası verdiği gözlenmektedir.

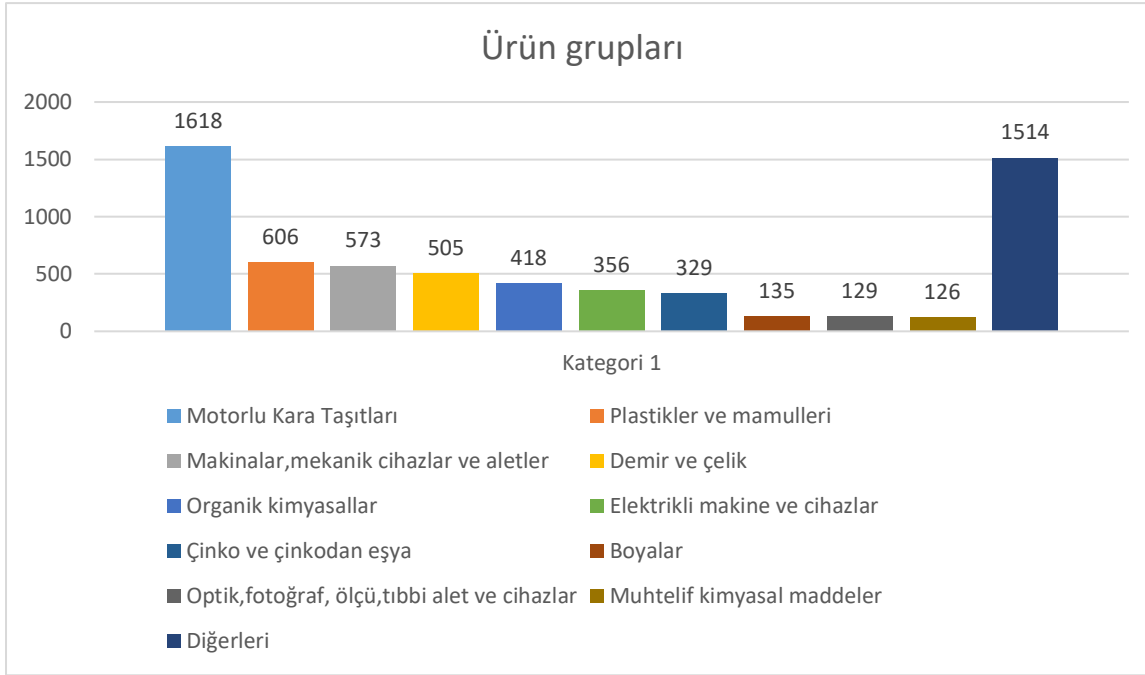
Türkiye'nin İspanya'ya İhracatında Başlıca Ürünler

Türkiye'nin İspanya'ya İhracatında Başlıca Ürün Grupları-2021 (milyon dolar)

Kaynak: Trademap-Türkiye verileri

Türkiye'nin İspanya'dan İthalatında Başlıca Ürünler Türkiye'nin İspanya'dan İthalatında Başlıca Ürün Grupları-2021 (milyon dolar)

Kaynak: Trademap-Türkiye verileri

Yatırım İlişkileri

TCMB verilerine göre 2021 yılı itibarıyla yurtdışından Türkiye'ye gelen 218 milyar dolar değerindeki toplam doğrudan yatırım stokunda, İspanya 5 milyar dolar ve % 4 pay ile 9. sıradadır. Türkiye'nin 2021 yılı itibarıyla yurtdışına gerçekleştirdiği 44 milyar dolar değerindeki toplam yurtdışı doğrudan yatırım stokunda, İspanya 40 milyon dolar 49. sıradadır.

EKLER:

EK-1: İspanya'nın İhracatında Başlıca Ürünler (bin dolar)

Sıra	GTİP	ÜRÜNLER	2019	2020	2021	Pay (% 2021)	Değişim (%, 2020- 2021)
TOPLAM İHRACAT (Diğerleriyle)			337 215 114	312 080 513	391 558 519	100,0	25,5
1.	8703	Otomobiller	34 360 713	31 510 814	33 943 702	8,7	7,7
2.	2710	Petrol yağları ve bitümenli minerallerde n elde edilen yağlar	15 541 276	9 648 096	15 675 636	4	62,5
3.	3004	Tedavide veya korunmada kullanılmak	9 308 648	10 218 038	10 813 650	2,8	5,8

		üzere hazırlanan ilaçlar (dozlandırılmış)					
4.	8708	Karayolu taşıtları için aksam ve parçalar	10 633 203	9 101 579	10 115 408	2,6	11,1
5.	3002	İnsan kanı, hayvan kanı, serum, aşı, toksin vb. Ürünler	2 302 405	2 294 338	8 088 388	2,1	252,5
6.	0203	Domuz eti (taze, soğutulmuş veya dondurulmuş)	5 129 598	6 460 657	6 506 794	1,7	0,7
7.	8704	Esya taşımaya mahsus motorlu taşıtlar	5 807 636	4 487 640	5 735 651	1,5	27,8
8.	6907	Cilasız veya sırsız seramikten döşeme veya kaplama karoları ve kaldırım taşları, mozaik küpler vb.	3 155 265	3 362 589	4 335 010	1,1	28,9
9.	0805	Turunçgiller (taze/kurutulmuş)	3 580 280	4 190 951	4 231 832	1,1	1
10.	6204	Kadınlar ve kız çocuk için takım elbise, takım, ceket, blazer, elbise, etek, pantolon etek, vb.(yüzme kıyafetleri hariç)	3 658 192	2 934 503	4 063 293	1	38,5
11.	1509	Zeytinyağı ve fraksiyonları (kimyasal olarak değiştirilmiş)	3 281 360	3 214 614	3 875 172	1	20,5

12.	2204	Taze üzüm şarabı (kuvvetlendirilmiş şaraplar dahil) ve üzüm şırası	3 066 797	3 059 557	3 481 080	0,9	13,8
13.	2716	Elektrik enerjisi	856 987	727 372	3 109 548	0,8	327,5
14.	0709	Diğer sebzeler (taze/soğutulmuş)	2 303 233	2 535 672	2 920 851	0,7	15,2
15.	8802	Helikopterler, uçaklar vb; uzay araçları (uydular dahil), uzay araçlarını fırlatıcı araçlar ve yörünge-altı araçları	3 707 836	3 172 189	2 625 479	0,7	-17,2

Kaynak: Trademap (İspanya verileri)

EK-2: İspanya'nın İthalatında Başlıca Ürünler (bin dolar)

Sıra	GTİP	ÜRÜNLER	2019	2020	2021	Pay (% 2021)	Değişim (%, 2020- 2021)
TOPLAM İTHALAT (Diğerleriyle)			375 485 170	329 738 801	426 059 817	100,0	29,2
1.	2709	Ham petrol (petrol yağları ve bitümenli minerallerden elde edilen yağlar)	29 994 413	18 214 889	29 581 126	6,9	62,4
2.	8708	Karayolu taşıtları için aksam ve parçalar	16 815 703	14 541 507	16 124 706	3,8	10,9
3.	8703	Otomobiller	20 945 382	13 844 345	15 340 467	3,6	10,8
4.	3004	Tedavide veya korunmada kullanılmak üzere hazırlanan ilaçlar	10 222 263	11 037 096	11 900 042	2,8	7,8

		(dozlandırılmış)					
5.	3002	İnsan kanı, hayvan kanı, serum, aşı, toksin vb. Ürünler	4 160 567	4 555 799	11 394 998	2,7	150,1
6.	2711	Petrol gazları ve diğer gazlı hidrokarbonlar	8 454 769	5 735 112	11 357 136	2,7	98
7.	2710	Petrol yağları ve bitümenli minerallerden elde edilen yağlar	8 160 949	4 763 338	8 949 778	2,1	87,9
8.	8517	Telefon cihazları, ses, görüntü veya diğer bilgileri almaya veya vermeye mahsus diğer cihazlar	6 182 670	6 340 278	7 139 645	1,7	12,6
9.	8471	Otomatik bilgi işlem mak. bunlara ait birimler; manyetik veya optik okuyucular, verileri koda dönüştüren ve işleyen mak.	3 815 352	4 373 322	4 624 074	1,1	5,7
10.	6204	Kadınlar ve kız çocuk için takım	3 954 544	3 191 769	3 882 488	0,9	21,6

		elbise, takım, ceket, blazer, elbise, etek, pantolon etek, vb.(yüzme kıyafetleri hariç)					
11.	2933	Sadece azotlu heterosiklik bileşikler	3 168 576	3 546 498	3 654 139	0,9	3
12.	8544	İzole edilmiş teller, kablolar ve diğer elektrik iletkenler ; tek tek kaplanmış liflerden oluşan fiber optik kablolar	3 206 095	2 885 457	3 011 967	0,7	4,4
13.	9018	Tıpta, cerrahide , dişçilikte ve veterinerlikte kullanılan alet ve cihazlar	2 542 697	2 497 985	2 820 334	0,7	12,9
14.	2716	Elektrik enerjisi	1 082 567	729 494	2 788 685	0,7	282,3
15.	2603	Bakır cevherleri ve konsantr eleri	2 330 908	1 833 156	2 710 970	0,6	47,9

Kaynak: Trademap (İspanya verileri)

EK-3: İspanya'nın Ülkelere Göre İhracatı (bin dolar)

Sıra	Ülke	2019	2020	2021	Pay (% 2021)	Değişim (%, 2020- 2021)
TOPLAM İHRACAT (Diğerleriyle)		337 215 114	312 080 513	391 558 519	100,0	25,5
1.	Fransa	49 139 103	48 195 273	59 692 970	15,2	23,9
2.	Almanya	34 767 305	33 805 203	38 320 461	9,8	13,4
3.	İtalya	26 009 597	23 430 464	31 450 763	8	34,2
4.	Portekiz	24 523 329	22 626 713	29 415 993	7,5	30
5.	İngiltere	22 016 846	18 748 465	21 704 474	5,5	15,8
6.	ABD	15 383 387	13 956 276	17 468 710	4,5	25,2
7.	Belçika	9 282 707	8 296 807	17 037 978	4,4	105,4
8.	Hollanda	11 004 432	10 378 425	13 530 263	3,5	30,4
9.	Fas	9 534 025	8 439 404	11 235 684	2,9	33,1
10.	Çin	7 613 577	9 339 784	10 243 474	2,6	9,7
11.	Polonya	6 920 098	6 845 244	8 965 692	2,3	31
12.	İsviçre	5 637 140	5 846 766	6 794 129	1,7	16,2
13.	Türkiye	4 999 308	4 871 481	6 493 877	1,7	33,3
14.	Meksika	4 809 152	3 676 791	4 871 067	1,2	32,5
15.	Çekya	2 834 565	2 762 200	3 486 226	0,9	26,2

Kaynak: Trademap (İspanya verileri)

EK-4: İspanya'nın Ülkelere Göre İthalatı (bin dolar)

Sıra	Ülke	2019	2020	2021	Pay (% 2021)	Değişim (% 2020-2021)
TOPLAM İTHALAT (Diğerleriyle)		375 485 170	329 738 801	426 059 817	100,0	29,2
1.	Almanya	44 701 713	39 010 101	45 267 772	10,6	16
2.	Çin	32 639 038	33 510 178	41 200 348	9,7	22,9
3.	Fransa	37 407 363	32 583 825	40 391 225	9,5	24
4.	İtalya	23 031 110	20 344 913	26 763 621	6,3	31,5
5.	ABD	17 396 648	16 052 697	20 212 989	4,7	25,9
6.	Hollanda	15 613 981	14 421 166	19 757 396	4,6	37
7.	Portekiz	12 789 172	12 276 196	16 084 645	3,8	31
8.	Belçika	8 324 184	7 901 801	10 996 166	2,6	39,2
9.	İngiltere	13 219 522	10 699 497	10 207 783	2,4	-4,6
10.	İsviçre	4 119 990	4 393 878	10 139 772	2,4	130,8
11.	Türkiye	8 497 881	7 213 386	9 847 209	2,3	36,5
12.	Fas	7 779 618	7 269 547	8 635 052	2	18,8
13.	Polonya	6 372 398	6 407 315	7 603 818	1,8	18,7
14.	Rusya	3 853 396	2 938 055	7 136 221	1,7	142,9
15.	Nijerya	6 335 652	4 440 910	6 692 708	1,6	50,7

Kaynak: Trademap (İspanya verileri)

Ek-5: Türkiye'nin İspanya'ya İhracatında Başlıca Ürünler (bin dolar)

Sıra	GTİP	ÜRÜNLER	2019	2020	2021	Pay (% 2021)	Değişim (%, 2020- 2021)
TOPLAM İHRACAT (Diğerleriyle)			8 141 147	6 684 540	9 627 056	100,0	44,0
1.	6204	Kadınlar ve kız çocuk için takım elbise, takım, ceket, blazer, elbise, etek, pantolon etek, vb.(yüzme kıyafetleri hariç)	767 026	641 432	920 940	9,6	43,6
2.	8703	Otomobiller	957 480	691 524	841 499	8,7	21,7
3.	7210	Demir veya alaşımsız çelikten yassı hadde mamulleri, genişlik ≥600 mm (kaplanmış)	169 566	232 002	693 175	7,2	198,8
4.	6110	Kazak, süveter, hırka, yelek vb. eşya (örme)	272 254	320 149	401 253	4,2	25,3
5.	7208	Demir veya alaşımsız çelikten yassı hadde ürünleri (genişlik ≥= 600 mm)	310 492	157 022	331 347	3,4	111
6.	8708	Karayolu taşıtları için aksam ve parçalar	274 778	263 376	286 519	3	8,8
7.	6109	Tişörtler, fanilalar, atletler, kaşkorseler ve diğer iç giyim eşyası (örme)	293 527	223 936	285 912	3	27,7
8.	6104	Kadın ve kız çocuk için takım elbise, takım, ceket,	194 744	183 785	222 295	2,3	21

		blazer, etek, pantolon, tulum ve şort (örme)(yüzme kıyafeti hariç)					
9.	6203	Erkekler ve erkek çocuk için takım elbise, takım, ceket, blazer, pantolon, tulum ve şort (yüzme kıyafeti hariç)	248 035	118 892	199 065	2,1	67,4
10.	6206	Kadınlar ve kız çocuklar için bluzlar, gömlekler ve gömlek-bluzlar	178 178	153 345	192 634	2	25,6
11.	7601	İşlenmemiş alüminyum	28 758	984	144 591	1,5	14594,2
12.	8704	Eşya taşımaya mahsus motorlu taşıtlar	155 640	125 741	127 367	1,3	1,3
13.	2529	Feldispat, lösit, nefelin ve siyinit nefelin, florspat	72 575	74 041	125 350	1,3	69,3
14.	3907	Poliasetaller, diğer polietiler, epoksi reçineler, polikarbonatlar, alkit reçineler, polialisterler, vb. (ilk şekilde)	34 432	30 175	114 288	1,2	278,8
15.	8701	Traktörler	100 444	99 329	112 944	1,2	13,7

Kaynak: Trademap (Türkiye verileri)

Ek-6: Türkiye'nin İspanya'dan İthalatında Başlıca Ürünler (bin dolar)

Sıra	GTİP	ÜRÜNLER	2019	2020	2021	Pay (% 2021)	Değişim (%, 2020- 2021)
TOPLAM İTHALAT (Diğerleriyle)			4 446 670	5 039 416	6 311 613	100,0	25,2
1.	8703	Otomobiller	425 962	1 076 100	1 129 422	17,9	5
2.	7901	İşlenmemiş çinko	188 710	170 694	327 175	5,2	91,7
3.	2902	Siklik hidrokarbonl ar	140 631	112 098	271 194	4,3	141,9
4.	8708	Karayolu taşıtları için aksam ve parçalar	258 295	231 244	248 443	3,9	7,4
5.	3902	Propilen ve diğer olefinlerin polimerleri (ilk şekillerde)	135 543	150 090	182 130	2,9	21,3
6.	8704	Eşya taşımaya mahsus motorlu taşıtlar	49 945	76 525	166 653	2,6	117,8
7.	7213	Demir veya alaşimsız çelikten filmaşın (sıcak haddelenmiş , kangal halinde)	71 038	76 022	94 720	1,5	24,6
8.	8408	Sıkıştırılmaya ateşlemeli içten yanmalı pistonlu motorlar (dizel ve yarı dizel)	19 689	1 051	94 651	1,5	8905,8
9.	8407	Kıvılcım ile ateşlemeli içten yanmalı doğrusal veya döner pistonlu motorlar (patlamalı motor)	55 028	108 987	92 552	1,5	-15,1
10.	3901	Etilen polimerleri	82 515	72 759	90 920	1,4	25

		(ilk şekillerde)					
11.	7219	Paslanmaz çelikten yassı hadde mamulleri (genişliği 600 mm. veya fazla olanlar)	70 339	85 722	85 431	1,4	-0,3
12.	3904	Vinil klorür veya diğer halojenlenmiş olefinlerin polimerleri (ilk şekillerde)	42 519	57 046	82 455	1,3	44,5
13.	7225	Diğer alaşımli çelikten yassı hadde mamulleri (genişliği 600 mm.veya daha fazla)	47 893	47 384	82 022	1,3	73,1
14.	7216	Demir veya alaşimsız çelikten profiller	39 014	49 025	73 036	1,2	49
15.	8545	Elektrik işlerinde kullanılan kömür elektrotlar- firçalar, lamba-pil kömürleri ve grafit veya diğer kömürden diğer eşya	61 555	62 582	71 878	1,1	14,9

Kaynak: Trademap (Türkiye verileri)